

Přišla další vlna covidu. Čísla za poslední dny rychle stoupají

Covidová situace v České republice nabrala spád. V úterý druhého listopadu hygienici objevili 9 902 nových případů nákazy koronavirem, což znamená mezitýdenní nárůst o 58 procent. Jedná se také o nejvyšší zaznamenaná číslo pozitivních testů během jednoho dne od konce března. Ve středu přibýlo 9 460 nakažených. Rapidně přitom stoupá i počet hospitalizovaných v nemocnicích, který přesáhl 2 300. Situace se zhoršuje navzdory masivní očkovací kampani.

Rychlý nárůst nově nakažených
Ještě 25. října dle statistiky přibýlo 2 612 nově nakažených. Od té doby se křivka zdvihá strmě vzhůru. Aktuálně se v rámci ČR léčí s covidem přes 81 000 osob, lékaři hospitalizovali 2 300 z nich, tři stovky jsou v těžkém stavu. Počet hospitalizovaných je nejvyšší od května tohoto roku. Se středním poměrem 30,74 % pozitivních ze všech provedených testů se zdá, že se prázdninové nadechnutí blíží ke konci. Nejhorší situace je nyní v okrese Prostějov na Moravě. Významnější nárůst však zaznamenala hygiena i na jihozápadě Čech a v Praze.

Zavírat se zatím nebude
Dle slov premiéra Andreje Babiše dosluhující vláda zatím žádné razantnější restrikce nezvažuje. Ve vzduchu visí jen možná regulace hromadných akcí, kterou zmínil ministr zdravotnictví Adam Vojtěch. Pracuje s variantou úpravy pravidel bezinfekčnosti pro akce s velkou koncentrací osob. Další Vánoce v lockdownu by byly pro české hospodářství tragické, dle slov místopředsedy TOP 09 a pravděpodobného kandidáta na post ministra zdravotnictví Václava Špidry. „Pokud budeme

Respirátory jsou nadále povinné ve vnitřních prostorách a MHD.

Foto ČTK

mít do konce listopadu 15, 20 tisíc pozitivních denně, (...) tak skutečně hrozí, že na Vánoce zase budou zavřené obchody,“ řekl Vlastimil Válek v rozhovoru pro Echo24.

Vůči neočkovaným se přitvrzuje
Od pondělí 1. listopadu platí upravená nařízení. Týkají se hlavně restaurací. Provozovatelé musí nově zaručit kontrolu bezinfekčnosti hostů, kterou zajišťuje certifikát o ukončeném očkování, čerstvém negativním testu či prodělání covidu v posledních 180 dnech. Takto se musí prokázat každý, kdo se chce v restauraci posadit. Naopak to není nutné v případě objednání jídla s sebou a v jídelních zónách obchodních center. Podobná opatření již delší dobu fungují i v dalších zemích EU jako je Itálie nebo Německo. Pojišťovny nebudou nadále proplá-

cet testy neočkovaným osobám. Výjimka platí pro děti a mladistvé do osmnácti let a lidi s alespoň jednou dávkou očkování. Placení se vyhnou i ti, kterým test předepsal lékař nebo hygiena.

Třetí dávky
Nové však PCR test slouží jako důkaz o bezinfekčnosti pouze po dobu tří dní, na místo sedmi. Platnost antigenních testů se zkrátila na pouhých 24 hodin. Ve vybraných okresech bylo také nařízeno testování neočkovaných žáků ve školách. Pokud žák test odmítne, je povinen mít nasazenou roušku po celou dobu výuky. Stejně tak i neočkovaní učitelé musí nosit respirátor i při výkladu.
Lidé bez očkování nadále převažují jak mezi nově infikovanými, tak i mezi hospitalizovanými pacienty.

V pražských očkovacích centrech, do kterých mohou lidé přicházet bez předchozího objednání, se stojí hodiny nové fronty. Stovky lidí se na poslední chvíli rozhodly nechat se očkovat. Dle dat ministerstva zdravotnictví bylo jen v úterý aplikováno přes 39 tisíc dávek očkování. Více než 58 % z nich ale tvoří tzv. posilovací dávky, tedy třetí dávky pro lidi, co mají dvě dávky za sebou. Třetí kolo vakcinace se doporučuje zejména lidem starším šedesáti let a osobám s poruchami imunitního systému. Přístupné je však všem, kteří mají zájem posílit obranyschopnost proti koronaviru SARS-CoV-2. Stejně jako u předchozích dávek se zájemci mohou objednat do očkovacího centra, domluvit se s praktickým lékařem, případně využít jedno z míst fungujících bez objednání.
ELIŠKA VOLENCOVÁ

Editorial

Milí čtenáři,

Stromy už pomalu ztrácejí listy, na kalendáři jsme přetočili další stránku, a vy držíte v rukou první listopadové číslo vašich oblíbených univerzitních novin Fleš. Chtěla bych dnešní editorial nést v podzimním duchu, protože tak, jak se můžete spolehnout na běh ročních období, stejně tak se můžete spolehnout i na čerstvé a pravdivé informace, které pro vás pravidelně připravuje naše redakce.

Podzim je roční období plné múz a inspirace, a tak jsme se i my v redakci nechali unést jejím kouzlem a v dnešním čísle vám nabízíme paletu informací pestrou a bohatou na barvy stejné, jako podzimní listy. Na následujících stránkách bychom vám rádi syté červenou přiblížili nejnovější události, o kterých byste jednoznačně měli vědět, oranžovou vneseme do politické situace v ČSSD po volbách a do osudu Jana Hamáčka, nahnědlou se přidáme k horkému tématu filmu Duna a nabídneme vám recenzi našeho autora na film, který zatrásl kinematografickou tvorbou v měsíci říjnu a v neposlední řadě vám žlutou barvou přiblížíme problém zacházení se zvířaty v živočišném průmyslu skrze recenzi na film Svědectví.

Naši redaktori a redaktorky ovšem malovali všemi štetci podzimu, a tak na vás v tomto čísle čeká ještě mnohem více odstínů těch nejrůznějších informací. Tak se pohodlně usadte, uvařte si kávu nebo čaj a s našimi novinami v rukou se dostaňte do děje z posledních uběhlých týdnů. Protože jak lépe začít nový měsíc, než dobře informován?

KRISTÍNA KUZMÍKOVÁ

Stalo se v uplynulém týdnu

Neštěstí na Ještědu: Pád kabiny lanové dráhy
Na cestě z vrcholu Ještěd do dolní stanice se v neděli odpoledne zřítily kabiny visuté lanové dráhy. Průvodčí lanové dráhy byl na místě mrtvý. V kabině v době nehody nebyli žádní další cestující. Podle Českých drah způsobilo

nehodu prasklé tažné lano. Policie případ stále vyšetřuje.

Situace na Slovensku se zhoršuje
Slovensko potvrdilo ve středu 3. listopadu 6713 nových případů na koronavirus. Je to rekordní číslo za celou dobu pandemie. Zvyšuje se i počet

hospitalizovaných, na následky koronaviru zemřelo dalších 34 lidí.

Památník Terezín pořádá výroční setkání
U příležitosti 80. výročí založení ghetta v Terezíně se na místě dnes setkají přeživší vězni, jejich potomci, historici a zástupci izraelského velvyslanectví. Účastníky přivítá ředitel památníku Ján Roubínek. Na programu je mimo jiné promítání filmu Terezínské stíny a vystoupení dětského sboru.

Foto archiv

Lockdown zatím nehrozí
Podle hygieničky Svrčinové lockdown zatím v plánu není. Pokud nenastane nouzový stav, nepředpokládá se, že by během Vánoc a svátků měl být vyhlášen lockdown. V případě zhoršené situace je možné omezení služeb a hromadných akcí.

Na hromadných akcích nad 1000 lidí antigeny platit nebudou
Na pátečním vládním jednání ministerstvo zdravotnictví navrhne, aby na akcích nad 1000 lidí, nebyly od 22. listopadu uznávány antigenové testy, ale pouze testy PCR. Menších akcí se návrh netýká.

Světoví lídři se setkali na klimatickém summitu
Klimatický summit v Glasgow začal v pondělí 1. listopadu. Diplomati, odborníci a světoví lídři na něm budou po dobu dvou týdnů jednat o řešeních globálního problému klimatické změ-

Foto archiv

ny a možných společných postupech, které by zabránily jejím katastrofickým dopadům. Summitu se účastní i český premiér Andrej Babiš a slovenská prezidentka Zuzana Čaputová.

KRISTÍNA KUZMÍKOVÁ

Státní vyznamenání získali Bohdalová i Remek

Slavnostní předávání se letos kvůli prezidentovým zdravotním problémům nekonalo, obřad se prozatím přesouvá na 1. ledna 2022. Prezident Miloš Zeman se rozhodl u příležitosti 28. října ocenit celkem 29 osobností. Seznam vyznamenaných uveřejnila prezidentská kancelář na hradním webu.

Již druhé vyznamenání pro Jiřinu Bohdalovou

Řád Bílého lva, nejvyšší státní vyznamenání, získalo hned 5 osobností. Prezident ocenil herečku Jiřinu Bohdalovou, jež v roce 2013 získala medaili Za zásluhy. Vyznamenání dostal také kosmonaut a bývalý poslanec Evropského parlamentu Vladimír Remek. In memoriam udělil tento řád také podnikateli Petru Kellnerovi, československému válečnému letci Alexandru Hessovi a britskému politikovi Alfredu Duffu Cooperovi, který odstoupením z ministerské funkce v roce 1938 vyjádřil nesouhlas s podpisem Mnichovské dohody.

Řád Tomáše Garrigua Masaryka obdržel in memoriam zakladatel moderní československé epidemiologie Karel Raška. Jeho práce významně přispěla k vymýcení pravých neštovic.

Prezident ocenil české vojáky

Prezident Zeman udělil vyznamenání i dvěma mužům – velvyslanci Jiřímu Balounovi a kapitánu jednotky vojen-

ské policie KAMBA Zdeňku Poulou. Ti se podíleli na evakuaci stovek lidí z afghánského Kábulu, který padl koncem srpna do rukou islamistického hnutí Tálibán. In memoriam obdržela stejné ocenění Michaela Tichá. Štátní praporečnice zemřela loni v listopadu po pádu vrtulníku na Sinajském poloostrově během plnění mise.

Svátek 28. října podruhé bez slavnostního ceremoniálu

Stejně jako loni, i letos se Den vzniku samostatného československého státu musel obejít bez tradičního obřadu ve Vladislavském sále. Před rokem to způsobila probíhající pandemie koronaviru. Hrad tehdy zveřejnil seznam 38 vyznamenaných pouze na oficiálních webových stránkách. V loňském roce ocenění získali mimo jiné zpěvák Karel Gott, epidemiolog Roman Prymula či ústavní soudce Pavel Rychetský. Osobní předání státních vyznamenání se mělo konat v rámci letošního ceremoniálu.

Státní vyznamenání propůjčuje, či uděluje prezident republiky na základě návrhů Poslanecké sněmovny, Senátu, vlády nebo tak může učinit z vlastní vůle. Dělí se na řády a medaile. Tradice státních vyznamenání sahá až do roku 1922, kdy vznikl Řád T. G. Masaryka. Nynější podobu udělování vyznamenání upravuje zákon z roku 1994.

LENKA KUŘILOVÁ

Klimatickou změnu je třeba zastavit.

Foto archiv

Konec fosilních paliv v Čechách

Skoncovat se skleníkovými plyny v České republice bude složité, změna je ale nevyhnutelná. Dosluhující vláda Andreje Babiše zatím vypracovala pouze plán zabývající se výrobou energie a klimatem. První ucelenější návrh přišel od organizace Greenpeace a hnutí Duha, které představily 26. října studii Energetická revoluce. Práce popisuje, jak přestat využívat fosilní paliva do roku 2050.

Těžká volba

Je jasné, že musíme zásadně změnit způsob výroby elektřiny. Globální oteplování způsobené skleníkovými plyny se začíná projevovat i na území Česka. Před námi tak stojí komplikovaný úkol.

Nová studie říká, že se obejdeme

bez spalování uhlí již v roce 2030. Podle plánu začneme využívat namísto něj zemní plyn. Problém se ale pouze přesouvá do roku 2050. Fosilní palivo nahradíme jiným fosilním palivem a řešení zůstává v nedohlednu.

Studie připouští, že bez jaderné energetiky bude pravděpodobně nemožné přestat využívat fosilní paliva. Vyplyvá to z modelací obsažených v dokumentu Energetická revoluce. Organizace Greenpeace a hnutí Duha se přesto brání jeho využití.

Možnou náhradou za jádro a zemní plyn jsou obnovitelné zdroje energie. Bylo by nutné je začít používat v daleko větší míře než dosud. To s sebou přináší mnoho dalších problémů. Například větrné elektrárny by musely z důvodu nedostatku prostoru stát místo dnešních lesů. Velkou část ze-

mědělské půdy by zabralo pěstování biomasy. Krajina by se nenávratně změnila. Při ochraně klimatu bychom poničili životní prostředí a zcela změnili vzhled krajiny.

První, ale ne poslední

Plán Greenpeace a hnutí Duha obsahuje mnoho sporných bodů. Přesto je to cenný příspěvek do veřejné diskuze. Měli bychom k tématu ochrany přírody začít přistupovat racionálně. Nemůžeme se bezhlavě vrhat po prvním řešení, které se naskytne. Dokument Energetická revoluce nesmí zůstat jediným manuálem, jak dosáhnout uhlíkové neutrality. Otázku dekarbonizace je nutné začít řešit. Nová vláda by tak měla podpořit vznik dalších studií, aby bylo více návrhů na výběr.

KAROLÍNA CHLUMECKÁ

KOMENTÁŘE

Hamáček je pryč, co teď?

Jak již před volbami Jan Hamáček avizoval, nebude obhajovat pozici předsedy sociální demokracie. Pod jeho vedením dosáhla strana historicky nejhoršího výsledku 4,65 % a poprvé se nedostala do Poslanecké sněmovny. Rezignaci oznámil i Vojtěch Filip z KSČM. Poté, co se voličům STAN podařilo vykroužkovat své koalici partnery z Pirátské strany, je česká levice v parlamentu v podstatě bez zastoupení.

Levá část politického spektra dlouhodobě oslabuje. Pravice v čele s koalici Spolu má práci o dost jednodušší. Po fiskálně katastrofální vládě Andreje Babiše stačí koalici slíbit, že seškrtná rozpočet, narovná veřejné finance a všechno bude zase v pořádku. Levice v čele s ČSSD má o poznání složitější práci.

Za vším hledej Babiše

Česká republika je v levo-pravém rozložení tak trochu unikátem. Zatímco ve zbytku Evropy je levice spojena s progresivismem a volí ji převážně mladí lidé, v Česku byl její úspěch vždy přímo úměrný výši důchodů. Zaměření na starší voliče stranám dlouho vycházelo. Důchodců je hodně a nemají tak vysoké nároky jako mladí liberálové dožadující se genderové spravedlnosti nebo třeba stejných práv pro sexuální menšiny.

Se vstupem Andreje Babiše do politiky se vše změnilo. I když ze začátku vystupoval pravicově, brzy si uvědomil potenciál hlasů starší generace a během pár let se přeorientoval na tradiční voliče ČSSD. Vzhledem k tomu, že si neláme hlavu s matematikou a ve stejný čas zvyšuje výdaje a snižuje daně, v kombinaci s marketingem, který u nás do té doby neměl obdoby, neměla tradiční levice šanci.

Chce-li se ČSSD vrátit do sněmovny, musí začít pracovat. Nesmí se zaseknout na obhajování vládního angažmá, ale musí nabídnout voličům ucelenou koncepci. Už nestačí slíbit zvyšování minimální mzdy nebo vyšší důchody. Příklad si může vzít z Polska, kde v roce 2015 levice vypadla z parlamentu, hned v následujících volbách se tam ale vrátila. Pomohlo jí slučování menších subjektů i důraz na témata jako klima nebo práva LGBT komunity. Právě tyto otázky, spolu třeba s dopady automatizace výroby, by se měly stát pilíři programu moderní levicové strany.

Kdo teď ČSSD povede

Hamáček nebyl dobrý lídr. Volební výsledky mluví za vše. Kandidaturu na předsedu zatím ohlásili dva lidé. Současná ministryně práce a sociálních věcí Jana Maláčová a bývalý místopředseda ČSSD Michal Šmarda.

Zatímco Šmarda by výraznou změnu stylu Jana Hamáčka nepřinesl, Maláčová se prezentuje velmi aktivně a za jejího vedení by se mohlo změnit mnohé. Již v této kampani byla neviditelnější postavou a se stejným nasazením přešla do boje o předsednictví. Hlavními pilíři její kampaně jsou boj proti privatizaci a dostupnost bydlení. Odmítla spolupráci s komunisty, nabízí se tak spolupráce se zelenými. Maláčová může dát ČSSD nový náboj a přivést nové voliče, na druhou stranu může velkou část voličů odradit. Řekněme si ale upřímně, se současnými preferencemi už není koho odradovat. Pro Maláčovou tak bude nejtěžším úkolem přesvědčit spolustraníky, aby její vizi sdíleli a podpořili ji. Pokud bude volba těsná a nepodaří se ČSSD sjednotit, k žádné změně nedojde.

TOMÁŠ MORVAY

Přiznání Jiřího Hoška není projev hrdinství

Propuštění zástupce šéfredaktora Seznam Zpráv Jiřího Hoška kvůli sexuálnímu obtěžování na pracovišti je důkazem, že jsme v boji proti podobným situacím teprve na začátku. Obdiv a pochvaly za jeho veřejné přiznání na místě nejsou, neznáme všechny okolnosti. Vedení redakce se zachovalo správně, případ ale znovu vyzdvihuje palčivou potřebu prevence a osvěty.

Dnes již bývalý zástupce šéfredaktora Seznam Zpráv Jiří Hošek byl dne 18. 10. prakticky na hodinu vyhozen. Server iDNES.cz s odvoláním na své zdroje uvedl, že se Hošek opakovaně dopouštěl sexuálního obtěžování. Konkrétně měl kolegyním posílat zprávy se sexuálním obsahem, včetně fotografií přirození. Dle těchto zdrojů bylo chování Hoška v redakci veřejným tajemstvím. O den později zveřejnil Jiří Hošek tweet, ve kterém se hromadně omluvil a slíbil, že vyhledá odbornou pomoc.

Téhož večera se k věci vyjádřilo také vedení redakce. To ale uvedlo, že o situaci nevědělo a podniklo prý okamžité kroky k jejímu řešení. Má vzniknout interní pracovní skupina pracující na bezpečném prostředí pro zaměstnankyně a zaměstnance. O její efektivitě i novém systému nahlašování problematického chování v redakci má Jiří Kubík, šéfredaktor Seznam Zpráv, povinnost informovat redakční radu.

Přiznat se je výjimka, ne hrdinství

Podobným případům se v poslední době konečně i u nás dostává mediálního prostoru i podrobnější diskuse. Přesto je Hoškov případ spíše ojedinělý. Kromě poněkud rozmělněné kauzy poslance Dominika Feriho je to snad poprvé, kdy se pachatel ke svému nevhodnému chování veřejně doznal. V tweetu Hošek uvádí, že upřímně lituje toho, co se stalo. Nepřebírá tak na sebe plnou tíhu odpovědnosti, paradoxně se od situace distancuje. Dále také užívá frázi: „Chci se všem kolegyním, kterých jsem se svým nevhodným chováním dotknul, omluvit.“

Doznat se k takovému provinění, které dotyčnému zasahuje do kariérního i soukromého života, je logicky těžké. Jeho „omluvná“ slova však nepoukazují na to, že by si uvědomoval dopad svého chování a zejména dlouhodobé důsledky pro konkrétní oběti. Z pozice nadřízeného Hošek zneužil svého postavení, ať už vědomě nebo ne, a přímo tak ovlivňoval atmosféru v redakci.

Reakce vedení byla pouze odpovídající

Pokud skutečně vedení redakce Seznam Zpráv mluví pravdu a vše se odehrávalo bez jeho vědomí, zachovalo se v této situaci naprosto odpovídajícím způsobem. Otázkou ale zůstává,

proč na vedení nezávislé týmy zajišťující bezpečné prostředí na pracovišti stále nejsou standardem. Právě proto bych reakci vedení označil pouze za odpovídající a neoslavoval ji. Je příkladem technicky správného postupu v případě, že se obdobným událostem nepodaří zamezit. Zároveň je ale také důkazem selhání, a to nejen konkrétních lidí v určitém případě, ale hlavně selhání systémového.

Proč chybí odborní pracovníci, kteří by podobným událostem pomáhali předcházet? Nedávné události okolo iniciativy Ne!musíš to vydržet na českých uměleckých vysokých školách, ale i kauza Feri rovněž poukazují na skutečnost, že zde máme zatím až bolestný nedostatek odborníků zajišťujících prevenci, ale i podporu obětem sexuálního obtěžování či dokonce násilí.

Na odvahu a lepší zítřky

Vyzdvihl bych statečnost žen, které se nebalily proti nepřijatelnému chování bránit. To ony jsou ústředními postavami tohoto příběhu. Zda Jiří Hošek skutečně vyhledá odbornou pomoc a jak se svým odhalením dále naloží, je už pouze na něm a jeho budoucích zaměstnavatelích. Na nás pak zůstává odpovědnost za to, aby pro podobné chování v naší společnosti skutečně nebylo místo.

VLADIMÍR NEZDAŘIL

Kolekcia súkromných obrazov ako prehliadka Fridinej intimity

Mexická maliarka Frida Kahlo vo svete výtvarného umenia rezonuje ako mimoriadne talentovaná a svojrázna umelkyňa. Stala sa feministickou ikonou, ktorá sa nebála vyjadriť svoj, často ostrý, názor. Ako jedna z mála žien sa pre-malovala až na vrchol dejín umenia. Obrazy ženstva a materstva presadila aj v prostredí dominantných mužov. Jej tvorbu charakterizujú autoportréty, ktoré odhaľujú vnútorné prežívanie, rozsiahlu fyzickú bolesť a surreálny pohľad na svet. Napriek tomu, že si ju väčšinou spájame s malbou, zisťujeme, že veľmi silný vzťah mala aj k fotografii. Rozsiahla zbierka jej snímok odhaľuje omnoho viac, než by sa nám na prvý pohľad mohlo zdať.

Odhaľiť nepoznané dedičstvo vo vizuálnych odkazoch

V súčasnosti môžete v Galerii hlavného mesta Prahy na vlastné oči vidieť zbierku fotografií, ktoré Frida Kahlo počas svojho búrlivého života zozbierala.

Súbor zachovaných fotografií bol dlhodobo neznámy, verejnosti bol prvýkrát predstavený až v roku 2007. Výstava obsahuje 241 snímok vo výbere kurátora Pabla Ortiz Monasteria. Vystavené obrazy sú rozdelené do

If you want to learn what someone fears losing, look at their photographs.

Foto Nickolas Muray

šiestich tematických častí: Pôvod; Modrý dom; Politika, revolúcia a Diego; Rozbité telo; Lásky a Fotografie. Na prvý pohľad môžu pôsobiť ako nič nehovoriace, no v komplexnej zbierke odhaľujú členité a rozorvané vnútro mexickej umelkyne.

Osobné klenoty na fotografickom papieri

Pre Fridu bolo nesmierne dôležité vlastniť fotografie tých, ktorých milovala či obdivovala. Snímky zobrazujú vášnivé manželstvo s Diegom i milenecké vzťahy, ktoré boli pre ňu rovna-

no významné. Osobná hodnota je dokonca hmatelne viditeľná. Fotografie obsahujú odkazy a popisy na zadnej strane, všimnúť si môžeme aj zachované odtlačok rúžu.

Podstatnú časť jej života tvorila revolučná politika, Frida sa aktívne an-

gažovala v komunistickej strane, preto v zbierke nájdeme aj portréty predstaviteľov bolševického režimu.

Vystavené nájdeme všetko od drobných fragmentov života až po intímne snímky z nemocnice. No, výraznou a nesmierne fascinujúcou súčasťou výstavy sú práve fotografie samotnej Fridy, kde zachytáva vzťah k mexickému mikrosvetu.

Nesmrtelná kolekcia nevyčísliteľnej hodnoty

Jej vzťah k médiu fotografie sa formoval už v útlom detstve. Guillermo Kahlo, maliarkin otec, bol profesionálnym fotografom a dcéra odhalila tajomstvá tmavej komory. Zaujímala sa aj o klasické postupy daugerrotypie, nebála sa s fotografickým materiálom experimentovať a snímky úmyselne poškodiť. Fotografia bola pre ňu natoľko dôležitá, že počas rokov zozbierala obrovské množstvo materiálu, napríklad aj z rodinných archívov či od manžela Diega Riveru. Zbierku obohatili aj vzácne diela – snímky surrealistu Mana Raya, vizuálneho umelca Edwarda Westona či taliansko-americkéj fotografky Tiny Modotti. Rozsiahla kolekcia je vizuálnym odkazom dobového umenia pohľadom výrazných osobností.

Výstava potrvá až do 16. 1. 2022. Vstúpte do sveta obrazov svetoznámej Fridy Kahlo. LAURA BILÍKOVÁ

Nová filmová Duna je konečne dôstojnou adaptáciou literárneho klenotu

Již od oznámení nové filmové zpracovanie sci-fi opusu amerického spisovateľa Franka Herberta provázalo mnoho nadšení, očakávaní i nejistoty. Mělo se jednat o vysokorozpočtové sci-fi, jehož režie se ujal známý Kanadčan Denis Villeneuve. Ten měl před Dunou za sebou například povedené pokračování kultovního Blade Runnera. Jenže již od vydání knižní Duny v roce 1965 se tvrdilo, že je téměř nezfilmovatelná. To ostatně potvrdila i filmová verze Davida Lynche z roku 1984. Ač se nejednalo o špatný snímek, jako adaptace moc nefungoval a samotný Lynch se k němu nehlásil.

Kniha je plná různých pojmů i úvah týkajících se filozofie, náboženství, ekologie atd. Pouhé příběhové jádro

by samo o sobě nefungovalo. Je ovšem otázkou, jak natočit adaptaci, která nebude moc dlouhá, běžní diváci ji pochopí a která zároveň zachová ducha předlohy.

Před Villeneuvem a zbytkem filmového štábu tedy ležal veľmi nelehký úkol, kterého se však zhostili našťastí velmi dobře. Byl nám naservírovan snímek, kterému není moc co vytknout a který se bude vyjímat v historii kinematografie.

Ačkoliv se téměř celý film odehrává na poušti, je vizuálně zajímavý. Efekty se také povedly, velká část z nich dokonce ani není digitální. Ocenit lze i zpracování vozidel, létajících strojů, obleků a dalších předmětů, opět často nevytvořených počítačem.

Herci své role zahráli víceméně velmi dobře. Dokonce i Jason Momoa,

kterého si filmové štáby do svých projektů vybírají spíše díky vzezření než hereckému talentu, si s postavou Duncana Idaho poradil nad očekávání. Faktem ale je, že hrdinův charakter musel projít menší změnou, aby Momoovi lépe sedl. Znatelně byl pozměněn i Gurney Halleck ztvárněný Joshem Brolinem. Naštěstí to v obou případech nepůsobí nijak zvlášť rušivě. Za vyzdvihnutí stojí především výkon Stellana Skarsgård a v roli hlavního záporáka barona Harkonnena, který byl přesně tak prohnaný, zlý a odpudivý, jak si jistě všichni fanoušci knihy přáli. Timothée Chalamet jako protagonistu Paul Atréides odvedl také velmi slušný výkon.

Zvuková stránka filmu se rovněž velmi povedla. Nejvíce ovšem vynikne v kině. Pochválit jde především hudbu Hanse Zimmera, která je opravdu impozantní a vtahující.

Oproti knize samozřejmě bylo mnoho částí příběhu i již zmíněných úvah vyjmuté. Až na pár z nich, které by se asi docela hodilo do filmu zařadit, však žádné výrazně nechyběly. Některé scény byly překvapivě přidány. Nepůsobily však našťastí nijak nepatřičně, spíše udělaly film srozumitelnějším a stravitelnějším pro běžné diváky. A právě to, že snímek dokáže zaujmout i publikum neznalé knihy a zároveň ctí svou předlohu, je asi jeho největším pozitivem.

Filmová Duna, respektive první část, jež zpracovala přibližně polovinu příběhu, dopadla až nad očekávání dobře a doufejme, že již potvrzené pokračování bude alespoň stejně kvalitní. Každopádně to vypadá, že toto dříve slavné fiktivní univerzum, o němž však především za poslední léta poněkud opadl zájem, díky filmu znovu povstává. A možná ho i za nějakou dobu bude mnoho lidí znát stejně důvěrně jako třeba Středozem či svět Harryho Pottera.

Hamlet znovu ožívá a umírá v ABC

Scéna divadla ABC se v sobotu 30. října proměnila v novou inscenaci Shakespeareova Hamleta. Městská divadla pražská uvedla již jedenáctou premiéru této sezóny. Původní hra stará více než 400 let v nové podobě pod taktovkou Michala Dočkal a v překladu Jiřího Joska sklidila u publika dlouhý potlesk.

„Příběh o šílenství v šílené době“ – titulky, který by i v 21. století mohl jednoduše uvádět leccaké aktuální představení. Ne nadarmo se o Hamletovi mluví jako o nestárnoucí klasice, která u diváka vzbuzuje silné emoce v každém období už po staletí.

Shakespeare hru napsal začátkem 17. století. Vypráví starodávný příběh z královského dvora v Dánsku. Protagonista, princ Hamlet, řeší, jak pomstít otcovu vraždu. Hra má poměrně jednoduchou dějovou linii, ale skrývá hluboké filozofické úvahy. Ty v každém člověku rezonují trochu jinak a v každé době přináší nový úhel pohledu.

V hlavní roli Hamleta se diváci setkali s Tomášem Havlínkem, který momentálně vystupuje i v dalších sedmi představeních Městských divadel pražských. Na jevišti předvedl obdivuhodný výkon, už jen co dopočtu monologů, jejichž pročitelná interpretace je pro Hamleta klíčová. Scénář nekopíruje originál, přesto jazyk moderní adaptace odpovídá původnímu knižnímu zpracování. Na druhou stranu se diváci zasmějí časté ironii postav, která pochází už od samého Shakespeara, ale i narážkám na současné dění.

Ofélii s nešťastným osudem ztvární Beáta Kaňoková. Hereččin talent se

projevil především v druhé polovině představení, kdy Ofélie po smrti otce zešílí. Bláznovství – jeden z motivů celého díla – předvedli herci obzvláště poutavě. Tvůrci pokryli velkou část lidských emocí. Zároveň je zachována pro diváka často nejasná hranice mezi předstíraným šílenstvím a zamyšlením se nad věcmi do větší hloubky.

Nově seznáný pár Claudia a Gertrudu si zahráli Tomáš Milostný a Ivana Uhlířová. Právě svatbou vdovy po zavražděném dánském králi celá hra začíná. Až později se Hamletovi zjeví otcův duch, kterého hraje taktéž Milostný. V uvedení dále vystupují Petr Koňáš, Martin Donutil, Vojtěch Dvořák a další.

„Je možné zachovat si ve špině čistý štít?“

Diváci mohou očekávat představení kombinující příběh, o kterém se sice učili už na střední škole, ale v novém alternativním zpracování zasazeném do dnešní doby. Respektive do doby, která není bližší specifikována. Postavy mluví knižně a vznešeně, nacházejí se na královském dvoře, oblečeny jsou ale moderně, stejně tak scéna je koncipována spíše do stylového interiéru současnosti.

Roli hrají i dnešní technologie – například když posel přijíždí se zprávou na elektrokoloběžce. Důležitým prvkem je kamera s projektorem, která na stěnu za herce promítá detaily scény z jiného úhlu, než jak ji diváci vidí zepředu. I když by člověk čekal, že ho v inscenaci už nic nepřekvapí, Hamlet na prknech ABC ožívá a umírá opět trochu jinak.

ANNA SUCHÁNKOVÁ

Timothée Chalamet jako Paul Atréides

Foto archiv

ADAM HEMELÍK

Almodóvar svou novinkou vzdává hold mateřství

Film současného španělského režiséra Pedra Almodóvara byl poprvé k vidění v září jako úvodní snímek Benátského filmového festivalu. Na něm získala Penelope Cruz cenu za nejlepší ženský herecký výkon. Režisér se drží stylu pozvolně graduujícího dramatu a na plátně vytvořil silný příběh o mateřství a rodině. V českých kinech je ke zhlédnutí od 28. října.

Ana a Janis, dvě hlavní hrdinky filmu, se poprvé setkávají v nemocnici, těsně před porodem. Janis je sebejistá čtyřicetiletá fotografka, která žije sama, zatímco Ana je nezletilá a vystrašená z mateřství. Sprátelí se a jejich životní osudy se začnou neoddělitelně proplétat.

Příběh je silný a poutavý, postavy sympatické a divák s nimi soucítí. Co se týče děje, žádnou velkou akci nečekejte. Příběh jako by probíhal pod povrchem toho, co se na plátně odehrává. Hlavní zvrat filmu divák očekává poměrně už od začátku. Je postaven na mnohokrát opakovaném konceptu, přesto si s ním režisér poradil dobře. Situaci se mu navíc daří i gradovat. Novým a neokoukaným je ovšem dynamika vztahu Any a Janis. Přátelství

se prohlubuje v něco jedinečného a hrdinky spolu tvoří nerozlučnou dvojici. Ana utíká z domova a hledá své místo ve světě, Janis řeší dilema, kterým by mohla změnit celý život.

Film velmi pozitivně ukazuje alternativy ke „tradiční rodině“, která dnes dominuje všemi médii. Kromě toho by se film dal nazvat i feministickým – v hlavních rolích jsou silné ženy, jež hledají samy sebe, a muži ve snímku nehrají téměř žádnou roli. Za velký klad lze považovat, že režisér – muž – dává ženám takový prostor.

Snímek je pohledem vpřed, ale zároveň i pohledem do minulosti. Janis řeší vykopání hromadného hrobu, kde jsou kromě dědečka pohřbeni i další oběti občanské války z vesnice, kde vyrůstala. Almodóvar se touto dějovou linkou vrací do problematických částí historie Španělska a poukazuje na to, že neuzavřené kapitoly minulosti nás mohou pronásledovat i v současnosti. Přestože spojení rodinného dramatu s důsledky španělské občanské války může působit neosudově, v tomto příběhu se obě dějové linky doplňují a dávají závěru hlubší vyznění.

JANA STAŇKOVÁ

Na plátně skvěle fungovala chemie Penelope Cruz a Mileny Smit.

Foto archiv

Nominácie Czech Press Photo
Začíná sa prestižná prehliadka toho najlepšieho z československej reportážnej fotografie. Po zasadnutí medzinárodnej poroty boli 2. novembra verejnosti odhalené nominované snímky v 27. ročníku fotografickej súťaže Czech Press Photo. Najlepšie snímky odborníci vybrali z rozsiahlej kolekcie fotografií - prihlásených bolo viac ako 4300 snímokov od 250 fotografov a fotografiek. "Z prihlásených príspevků si porotci pamatovali

silné a kvalitní soubory, které postupovaly do dalších kol," upřesňuje předseda poroty Petr Mlch. Fotožurnalizmus sa v uplynulom roku niesol najmä v znamení zachytenia prírodnej katastrofy, pandemickej situácie či olympijských hier. V každej kategórii porota vybrala 3 najvýraznejšie fotografie, ktoré postupujú do finálového kola. Avšak už teraz môžeme na stránkach Czech Press Photo spoznať kvality československého fotožurnalizmu.

LAURA BILIKOVÁ

Svědectví: Pravda, která měla zůstat skryta

V kině Bio Oko proběhla prvního listopadu premiéra českého celovečerního dokumentárního filmu **Svědectví pojednávajícího o utrpení hospodářských zvířat**. Snímek vznikl v režii týmu Michaely Vincourové. Produkci zaštilil spolek **Zvířata nejíme, který se problematice věnuje již několik let**.

Film vznikl zejména z osobních pohnutek tvůrců, kteří 3 roky sbírali tajně záběry z různých tuzemských chovů dobytka a sledovali životní těchto tvorů od narození až do smrti. V průběhu tvorby nashromáždili záběry z více než 100 chovů ze všech krajů ČR a dali tím vzniknout komplexnímu snímku zachycujícímu krutou realitu českého živočišného průmyslu.

Upalování ocasů selatům, vypalování rohů telatům, kastrace bez umrtvení, násilná inseminace, rozdělování matek a mláďat – to jsou některé z mnoha běžných, zákonem dovo-

lených praktik, které dokumentaristé natočili a jež zůstávají očím většinové společnosti často skryty. Záběry zachycují i nezákonná jednání, spolu s jejich systematickým přehlížením.

Kromě strastiplného života zvířat dokumentuje snímek i smrt, která není tak bezbolestná ani humánní, jak bývá prezentována. Necenzurované záběry z jatek ukazují zvířata umírající ve strachu a bolestech a zároveň lhostejnost a nezúčastněnost jejich katů.

Znepokojivé obrazy zvířat jsou prokládány rozhovory s právníky zabývajícími se ochranou zvířat, provozovateli zvířecích azylů nebo zaměstnanci velkochovu či jatek, kteří divákům ze své pocity nabízejí nové úhly pohledu.

Po celou dobu promítání běží na plátně počítadlo. To se nakonec zastaví na téměř 32 tisících. Podle statistik tvůrčího týmu je to počet zvířat, která byla zabita za účelem živočišné produkce během 133 minut trvajících projekce.

Zhlédnutí snímku je psychicky vyčerpávající, přesto by ho, dle tvůrců, mělo vidět co nejvíce lidí. Film trvá téměř nekonečně dvě a půl hodiny, takže divák režisérů rozhodně nešetří. Snažili se totiž podrobně zdokumentovat životní podmínky mnoha druhů zvířat. Rušivé a příliš emocionálně chvílemi působí hudba i komentář vypravěče Petra Vachlera. Ve filmu se objevují také dva vegani z řad celebrit zpěvák Ben Cristovao a zápasnice MMA Magdalena Šormová, nejsou však obsahově přínosní a působí ve snímku nepatřičně, spíše jako marketingový tah, jak zviditelnit film pomocí známých tváří.

Ačkoli má snímek chyby, otevírá dlouho přehlížené téma chovu hospodářských zvířat v mnoha sférách – právnícké, politické i veřejné – a snaží se o rozpoutání debaty vedoucí ke zlepšení podmínek a zmírnění utrpení, rozhodně tedy stojí za zhlédnutí.

KATEŘINA EBRLOVÁ

FOTBAL

České týmy v Evropě. Jak jsou na tom po polovině základních skupin?

Základní skupiny evropských pohárů dospěly do své poloviny. Čeští zástupci tak již mají přesnější představu o svých soupeřích a my můžeme zhodnotit, jak si v úvodních třech zápasech jednotlivé týmy vedly a jak vypadají jejich šance na postup.

Začneme se Spartou, která ve skupině Evropské ligy, kde je společně s francouzským Lyonem, skotskými Rangers a dánským Brøndby, zatím získala 4 body. V úvodním zápase na půdě dánského mistra vybojovala bod za bezbrankovou remízu. V domácím prostředí se letenským podařilo porazit Rangers, ovšem se slibně rozehraného utkání s Lyonem nakonec nezískali ani bod. Favoritem skupiny je určitě Olympique Lyon, který je zatím stoprocentní a letenští tak pravděpo-

dobně budou bojovat o druhou postupu příčku s Rangers a Brøndby.

Slavia ve skupině Evropské konferenční ligy zatím získala pouhé 3 body. Po úvodním vítězství nad Unionem Berlín nezvládla dva venkovní zápasy. Nejprve podlehla nizozemskému Feyenoordu a následně i izraelskému mistrovi Maccabi Haifa. V obou zápasech sešívání dopláceli především na neproměňování šancí a zbytečné chyby v obraně. Feyenoord se zatím jeví jako nejsilnější tým skupiny, svěřenci Jindřicha Trpišovského však stále mohou pomýšlet na postup z prvního místa, musí ale vyhrát zbývající dva domácí zápasy.

Jablonec ve skupině Evropské konferenční ligy prozatím drží druhé místo díky čtyřem získaným bodům. Severočeši dokázali doma porazit rumunskou

Kluž, následně padli proti nizozemskému Alkmaaru a v posledním zápase přišli o vítězství v samém závěru proti dánskému týmu Randers FC. Za nejsilnější tým skupiny byl již před jejím startem považován AZ Alkmaar, který zatím drží první místo a má největší šanci na postup. Jablonec bude usilovat o druhou příčku a možnost zahrát si kvalifikaci o playoff.

Všechny české týmy jsou stále ve hře o postup, ale nelze se ubránit dojmu, že z již odehraných zápasů šlo vytěžit více. To platí především u Slavie, ale i Sparta s Jabloncem na tom mohly být bodově lépe. Snad se všem našim zástupcům bude dařit v dalších utkáních a budeme tak stoupat vzhůru v rámci žebříčku národních koeficientů.

VOJTĚCH KADERA

Zápas byl plný tvrdých soubojů.

Foto archiv